

Sauvakävely ja kreationismi?

J. P. Roos

Mika Pantzar on hauska kirjoittaja, mutta liikkuu myös mielellään heikoilla jäillä. Olen jo aiemmin kommentoinut hänen sauvakävelytutkimustaan (*Hufvudstadsbladetissa*), mutta nyt hänen *Tieteessä tapahtuu* -lehden (3/2005) artikkeli vaatii vähän perusteellisempaa pohdintaa.

Ensinnäkin tietysti tuo jaottelu "kreationismiin" ja "evoluutioteoriaan" ilmiöiden selittäjänä on tyypillistä Pantzaria. Ongelmahan on tässä se, että kreationismi on siis teoria jonka mukaan darwinilaista evoluutioteoriaa ei ole todistettu, ja että todennäköisempää on, että lajien kehitys on tapahtunut ns. älykkään suunnittelun, eli siis jonkin korkeamman voiman (Jumalan) ansiosta. Tämähän toki vastaa Pantzarin erottelua, mutta sillä erotuksella että managerialistinen malli todellakin joskus on jonkin yksittäisen uudistuksen takana. Sen sijaan kreationismi evoluutioteorian vastateorianana on yksinkertaisesti mahdoton. Älykäs suunnittelu ei ole evoluutioteorian vaihtoehto.

Mitä sitten tulee Pantzarin kuvaukseen sauvakävelystä ja sen "keksimisestä", niin siinä hän on yksinkertaisesti väärässä. Sauvakävelyhän on vanha laji: Alpeilla sitä on harrastettu vaikka kuinka pitkään (yleensä yhdellä sauvalla ja reppu selässä). Tämän lisäksi jokainen aktiivinen hiihdon harrastaja on ennen hiihtokautta ja sen jälkeen harjoittanut sauvakävelyä myös aika isoissa ryhmissä. 1970-luvulla oli syksyisin melkoinen joukko hiihtäjiä esimerkiksi joka ilta Paloheinän jätemäen rinteessä sauvojen kera.

Samoin kuin luisteluhiihto, niin käytäntö oli siis olemassa paljon ennen kuin joukot sen omaksuivat. Sauvakävelyn osalta lajia harrastivat kaiken lisäksi juuri "eliitit": nuoret hyväkuntoiset miehet (itse olin siis silloin vähän päälle 30-vuotias professori). Tämän lisäksi Yhdysvalloissa oli jo pitkään harjoitettu ns. power

walkingia, joka oli olennaisesti sauvakävelyä vaikka ilman sauvoja. Tätä harrastivat ennen kaikkea keski-ikäiset naiset. Kaikki sauvakävelyn elementit olivat siis olemassa.

Pantzar kuvaa sauvakävelyn räjähdysmäistä leviämistä, jolla taas oli omat erityiset, osittain teknis-taloudelliset syynsä: Exelin intressi tuottaa sauvoja muillekin kuin hiihtäjille, uusien kevyiden ja kestävien sauvojen tuotantokapasiteetti, markkinointivalmiudet, sekä Suomen Ladun aktiivisuus asiassa. Sauvakävelykurssit ovat sitten jo jälkijunassa, samoin esimerkiksi opit siitä kuinka pitkiä sauvojen pitäisi olla. Sauvojen pituudellahan ei ole juuri merkitystä, koska kyse on enemmänkin sauvojen asennosta. Pitemmät sauvat antavat enemmän työntövoimaa. Liian lyhyillä sauvoilla kävelevät eivät saa oikeastaan sauvoista muuta hyötyä kuin turvaa kaatumista vastaan. Maastossa sauvoilla kävelyyn soveltuvat edelleen parhaiten hyvät hiihtosauvat. Sauvakävelysauvat ovat oikeastaan täysin tarpeettomia. Paitsi Exelille.

Toki on todella hienoa, että sauvakävely on levinnyt maailmanlaajuisesti. Sehän on todella hyvä liikuntamuoto. Silti haluaisin kyllä sanoa, että osittain sauvakävelyn pilkkaamisessa on kysymys myös siitä, että sauvakävelijät eivät osaa käyttää sauvojaan, eivätkä ymmärrä missä sauvoilla voi liikkua (tyypillistä on, että sauvakävelijät esimerkiksi jatkavat kävelyään latuurilla senkin jälkeen kun lumi oli satanut ja latuilla voi jo hiihtää). Mutta toki Pantzar on oikeassa siinä, että uudistuksia aina vastustetaan ja pilkataan. Olisi silti virhe sanoa, että kyseessä on keski-ikäisten naisten kumous, jota kaikki muut vastustivat.

Kirjoittaja on yhteiskuntapolitiikan professori Helsingin yliopistossa.